

Elhunyt Szabó Miklós karnagy

Néhány héttel 89. születésnapja után elhunyt Szabó Miklós karnagy, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem nyugalmazott egyetemi tanára.

Szabó Miklós 1931-ben született Szentgotthárdon. Tanulmányait 1949 és 1953 között a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola középiskolai énektanár- és karvezetőképző szakán végezte Vásárhelyi Zoltán irányításával. Ezt követően a győri Zeneművészeti Szakközépiskola, majd a Zeneakadémia győri kihelyezett tagozatán (később Széchenyi István Egyetem Varga Tibor Zeneművészeti Intézet) tanított. 1979-től nyugállományba vonulásáig a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem zeneelmélet- és szolfézsstanára volt. 1958-tól 2009-ig, annak megszűnéséig vezette a Győri Leánykart, amellyel számos nagysikerű hangversenyt adott itthon és külföldön, valamint lemezek sokaságát jelentette meg. Több felvétele rangos nemzetközi elismeréseket is kapott. Két egyetemen végzett majd' hat évtizedes tanári és karnagyi tevékenysége mellett számos külföldi kurzust vezetett Finnországban, az Egyesült Államokban, Kanadában, Izraelben, Nagy-Britanniában, Olaszországban és Japánban. Szabó Miklós több cikket, tanulmányt is írt. *Bartók Béla kórusművei* című könyve megjelenése, 1985 óta alapműnek tekinthető a magyar nyelvű Bartók-analízisek között. Ugyanezen műcsoport Bartók-centenáriumú sajtó alá rendezése is az ő nevéhez fűződik. Szabó Miklós munkásságát számos díjjal ismerték el, ezek közül kiemelkedik a Liszt-díj (1967), az érdemes művész elismerés (1978), a Kossuth-díj (1991) és a Győri Leánykarral közösen kapott Bartók-Pásztory-díj (1996). 2015-ben nyerte el a Magyar Művészeti Akadémia Zeneművészeti díját.

Szabó Miklós legendás karnagy és legendás tanár volt. Minden tevékenységében a legmagasabb minőséget várta el tanítványaitól, énekeseitől, a leginkább azonban önmagával szemben volt maximalista.

Az iskolai keretek között működő, ezért évente változó összetételű leánykarával egyenletesen magas színvonalú, gyönyörű kórushangzást hozott létre: tökéletes kiegyenlítettséget, tisztaságot és fényességet. Hangversenyműsorainak összeállításában sosem arra törekedett, hogy a sokak által ismételt repertoár darabjait tűzze műsorra. A koncertjein előadott, illetve a felvételeken rögzített művek különleges alapelvek szerint rendeződtek. Általában egy vagy két szerző műveiből válogatott, gyakran egy-egy ciklust. A kóruséletben egyedülálló módon háromszor vette lemezre Bartók *Gyermek- és nőikarok* c. ciklusát, de az mindannyiszor hallható volt koncerten is. De ki másnak jutott volna eszébe, hogy Palestrina–Lassus-műsort adjon elő vagy elénekeltesse Monteverdi 21 tételes canzonetta-sorozatát? Ki énekelt Szabó Miklós kórusán kívül Praetoriust, Lottit, Marcellót, Tartinit, vagy Kodálytól a *Hegyi éjszakák*, illetve a *Tricinia* teljes sorozatát? Ki mástól lehetett hallani koncerten Haydn és Mozart összes kánonját (vezénylés nélkül) vagy Stravinsky *Cantatáját*? A koncerteket és felvételeket általában egész tanévet felölelő tanulás előzte meg, az arra való karnagyi készüllet pedig hosszas könyvtári kutatómunkát igényelt, egy-egy műsor kézi lemásolásával. Kortársai műveikhez is szívesen nyúlt, de gondosan válogatott a hatalmas termésből: így kerülhetett sor Soproni, Szöllősy, Kocsár, Jeney, Szőnyi műveinek bemutatóira.

Szabó Miklós tanárként szigoráról, következetességéről volt híres. Soha nem akart népszerű tanár lenni, ez nem fért (volna) össze alapelveivel. Sok tanítványa azonban még évtizedek múltán is hálásan emlékezik mindarra, amit tőle kaphatott szolfézs- vagy zeneelmélet-óráin. Sokan legfontosabb tanáraik között említik nevét. Példája azért is hat élethossziglan, mert növendékeitől az önmagukkal szembeni igényességet követelte meg.

A nagy művész és tanár soha nem törekedett látványos vagy olcsó sikerekre. Szerény volt és visszafogott. Nem önmagát, hanem mindig az énekesei ajkán megszólaló, az óráin hallásfejlesztés vagy zenei analízis útján létrejövő, az írásából megformálódó zenét helyezte

mindenek fölé. Életvitelében is szerény volt és visszafogott. Mindazok, akik akár kollégáiként, akár 10 vagy 50 évvel fiatalabb volt tanítványaiként, vagy akár társszerkesztőként (mint e sorok írója) gyakran megfordultak nála, tapasztalhatták megalkuvást nem ismerő igényességét, szorgalmát, kitartását, széleskörű műveltségét, ugyanakkor derűjét, csendes humorát és érdeklődését.

Szabó Miklós életműve majd' hét évtized után lezárult. Felvételeiben, írásaiban fizikailag tapinthatóan, tanításában már csak szellemi síkon él tovább mindaz, amit létrehozott: kóruspróbái, koncertjei, órái. Példája még hosszan sugározzon zenei életünkre.

Adj, Uram, örök nyugodalmat neki, és az örök világosság fényeskedjék neki. Nyugodjék békében!

Dr. Mohay Miklós